

POLICY BRIEF 2022:28

Näkökulmia ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja poliittisen päätöksenteon tueksi.

Tämä julkaisu on toteutettu osana valtioneuvoston vuoden 2021 selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanoa (tietokayttoon.fi).

Julkaisun sisällöstä vastaavat tiedon tuottajat, eikä tekstisisältö välttämättä edusta valtioneuvoston näkemystä.

Suomen talous selvisi koronapandemiasta vähäisin vaurioin

Eetu Isotalo, tutkija, Labore; Tomi Kyyrä, tutkimusprofessori, VATT; Sakari Lähdemäki, erikoistutkija, Labore; Hanna Pesola, johtava tutkija, VATT; Terhi Ravaska, erikoistutkija, VATT; Tuomo Suhonen, tutkimusjohtaja, Labore; Juuso Villanen, tutkija, Labore

Koronapandemia aiheutti laaja-alaisen mutta lyhyen pudotuksen taloudessa keväällä ja kesällä 2020. Vaikka koko talouden tasolla pudotus oli lyhyt, pandemialla oli iso ja pitkäkestoinen vaikutus muutamiin toimialoihin ja työntekijäryhmiin. Lomautukset moninkertaistuivat aiemmista vuosista, kun taas työttömien määrä kasvoi suhteellisen vähän. Sosiaaliturvajärjestelmä ja kriisin aikaiset tilapäiset lainsäädäntömuutokset onnistuivat torjumaan kriisin tuloerojen kasvun ainakin lyhyellä aikavälillä.

Johdanto

Maailmanlaajuinen koronaviruspandemia on vaatinut miljoonia kuolonuhreja ja sekoittanut maailman talouden. Valtiot ja keskuspankit ovat tukeneet taloutta massiivisin tukipaketein. Rokotteiden ja uusien hoitomuotojen myötä tautitilanne on jo rauhoittunut ja yhteiskunnat ovat sopeutuneet elämään koronaviruksen kanssa. Viruksen uskotaan kuitenkin jäävän kiertämään pysyvästi maailmalle ja uusia epidemioita puhkeaa tulevaisuudessakin, joten yhteiskuntien on varauduttava myös tuleviin epidemioihin.

Suomeen koronapandemia rantautui keväällä 2020. Pandemia ja sen hillitsemiseksi tehdyt rajoitustoimet sekä yritysten tukipaketit ovat vaikuttaneet talouteen monin tavoin. Pandemian vuoksi ihmiset muuttivat kulutuskäyttäytymistään. Asiointi ravintoloissa ja kivijalkakaupoissa väheni, kun taas verkkokauppojen suosio kasvoi. Työntekijöitä siirtyi massoittain etätöihin ja valtaosa koululaisista siirtyi etäopetukseen. Monien yritysten toimintaa rajoitettiin viranomaisten toimesta, kansainvälinen matkailu romahti ja tuotantoketjut katkeilivat muiden valtioiden koronarajoitusten vuoksi. Valtiovalta suuntasi tukipaketteja yrityksille ja yrittäjille sekä helpotti lomautusprosessia ja höllensi työttömyysturvan sääntöjä.

Yleensä talouskriisit alkavat kokonaiskysynnän shokista tai rahoitusmarkkinoiden häiriöstä. Koska koronapandemia ja sen leviämisen hillitsemiseksi tehdyt rajoitustoimet vaikuttivat samaan aikaan sekä tuotteiden ja palveluiden kysyntään että työvoiman tarjontaan ja kysyntään, pandemian aiheuttama shokki poikkeaa oleellisesti aiemmista talouskriiseistä. Siksi on tärkeää tutkia, miten talous sopeutui pandemia-aikana.

Tässä hankkeessa tutkimme, miten koronapandemia ja hallituksen politiikkatoimet vaikuttivat talouteen, eri väestöryhmiin ja taloudelliseen eriarvoisuuteen. Lisäksi vertaamme Suomen kehitystä ja kotimaisia politiikkatoimia muiden maiden kehitykseen ja koronanvastaisiin toimiin. Arvioimme, kuinka hyvin hyvinvointivaltion suojaverkot ja kriisinaikaiset erityistoimet onnistuivat vaimentamaan kriisin vaikutusta talouteen ja eriarvoisuuteen. Tutkimustulokset antavat eväitä pohtia, miten tuleviin pandemioihin voitaisiin varautua nykyistä paremmin.

Tutkimuksen aineistot ja menetelmät

Empiiriset tarkastelut perustuvat monipuolisiin koko väestön kattaviin rekisteriaineistoihin. Työllisyyden ja palkkatulojen muutoksia arvioidaan Verohallinnon tulorekisterin

avulla. Työttömyyden ja lomautusten kohdentumista ja kestoja analysoidaan Finanssivalvonnan ja Kelan etuudensaajarekistereiden avulla. Näitä aineistoja on täydennetty poimimalla taustatietoja Tilastokeskuksen FOLK-aineistomoduuleista.

Sosiaaliturvan ja verotuksen sekä niihin pandemia-aikana tehtyjen väliaikaisten muutosten roolia arvioidaan Tilastokeskuksen SISU-mikrosimulointimallin avulla. Simulointeja varten yhdistämme Finanssivalvonnan ja Kelan etuudensaajarekisterien tiedot Tilastokeskuksen tulonjakoaineistoon. Mikrosimuloinnin avulla lasketaan kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja eri skenaarioissa. Siten voimme arvioida pandemia-ajan muutoksia tulonjaossa ja eriarvoisuudessa sekä politiikkatoimien vaikutuksia tulonjakoon.

Viranomaisten kokoontumisrajoitusten vaikutuksia arvioidaan vertamaalla ihmisiä, jotka asuvat eri alueilla mutta jotka ovat muilta taustaominaisuuksiltaan samankaltaisia. Ideana on hyödyntää alueellista variaatiota rajoitustoimien tiukkuudessa ja ajoituksessa. Aineistona on Verohallinnon tulorekisteri ja Tilastokeskuksen FOLK-aineistot, joihin on yhdistetty kuntakohtaisia tietoja rajoitustoimista ja koronatartuntojen ilmaantumisesta.

Koko talouden tasolla pudotus jäi lyhytaikaiseksi, mutta pandemialla oli iso ja pitkäkestoinen vaikutus muutamiin toimialoihin

Pandemian seurauksena monien yritysten liiketoiminta väheni, ja yritysten työntekijöitä lomautettiin ja irtisanottiin. Seurauksena oli laaja-alainen mutta lyhyt pudotus taloudessa keväällä ja kesällä 2020. Pudotus oli suurimmillaan toukokuussa, jolloin koko talouden reaalin palkkasumma oli seitsemän prosenttia alle vuoden 2019 vastaavan ajankohdan. Palkkasumma palautui edellisvuoden tasolle jo vuoden 2020 syksyllä, mutta työllisten määrä saavutti vuoden 2019 tason vasta vuoden 2021 jälkipuoliskolla. Ero palkkasumman ja työllisyyden kehityksessä johtui siitä, että työllisyys väheni lähinnä palkkajakauman alapäässä mutta kehittyi varsin suotuisasti jakauman yläosassa.

Vaikka koko talouden tasolla pudotus oli lyhyt, pandemialla oli iso ja pitkäkestoinen vaikutus muutamiin aloihin ja ryhmiin. Toimialoista pahiten kärsivät majoitus ja ravintolat, virkistyspalvelut ja logistiikka, joiden palveluiden käyttöön liittyi kohonnut tartuntariski ja joiden toimintaan viranomaisten rajoitustoimet suoraan kohdistuivat. Työllisyys ja palkkasumma vähenivät erityisen paljon alle 25-vuotiaiden ryhmässä, kun taas muiden demografisten ryhmien väliset erot olivat suhteellisen pieniä. Nuorimmassa

ryhmässä on paljon opiskelijoita, joiden osa-aikaiset ja satunnaiset sivutyöt luultavasti vähenivät rajusti. Regressioanalyysin perusteella työssä jatkaneiden palkkatulot vähenivät maaliskuu-joulukuussa 2020 edellisvuoden vastaavasta ajasta keskimääräistä enemmän myös naisilla, maahanmuuttajilla ja yli 59-vuotiailla. Perhetausta tai asuinmaakunta ei juurikaan vaikuttanut palkkatulojen muutoksen suuruuteen. Sen sijaan korkeampi koulutus on suojannut tehokkaasti palkkatulojen menetyksiltä.

Sopeutuminen tapahtui pitkälti lomautusten kautta

Sopeutuminen työvoiman kysynnän vähenemiseen tapahtui pitkälti lomautusten kautta. Lomautukset moninkertaistuivat aiemmista vuosista, kun taas työttömien määrä kasvoi suhteellisen vähän. Tähän vaikutti osaltaan lomautusprosessin helpottaminen ja mahdollisuus lomauttaa myös määräaikaisissa työsuhteissa olevia työntekijöitä. Ennen koronapandemiaa noin kaksikolmasosa työttömyysetuuksien saajista oli Kelan maksamien etuuksien varassa. Pandemian aikana ansioturvan saajien osuus kasvoi selvästi, sillä valtaosa uusista etuudensaajista oli työssäoloehdon täyttäneitä työttömyyskassojen jäseniä. Huhti-kesäkuussa 2020 ansiosidonnaisten työttömyysetuuksien saajien määrä yli tuplaantui edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Myös Kelan etuuksien saajien määrä kasvoi merkittävästi, mutta selvästi vähemmän kuin ansioturvan saajien. Merkittävä osa uusista Kelan työttömistä oli yrittäjiä, jotka päästettiin poikkeuksellisesti työmarkkinatuen piiriin, mikäli heidän yrittäjätulonsa aleni merkittävästi pandemian takia.

Aivan pandemian alussa työttömäksi ja lomautetuksi joutui työntekijöitä, joiden palkkataso vastasi aiempien vuosien etuuksiensaajien keskimääräistä palkkatasoa. Myöhemmin samana vuonna, erityisesti kesä- ja syyskuussa 2020 työttömäksi ja lomautetuksi joutuneet olivat suhteellisen hyväpalkkaisia verrattuna aiempien vuosien työttömiin ja lomautettuihin. Tilanne normalisoitui vuoden 2020 jälkeen eli työpaikan menetykset painoutuivat jälleen selvästi palkkajakautaman alapäähän.

Keväällä 2020 alkaneet ansiosidonnaiset lomautusjaksot olivat suhteellisen pitkiä (maaliskuussa mediaanipituus oli noin kaksi kuukautta), mutta myöhemmin alkaneet varsin lyhyitä (mediaanipituus noin kaksi viikkoa). Työttömyys- ja lomautusjaksojen kestojen muutoksissa korona-aikana ei ollut suuria eroja eri demografisten ryhmien välillä. Alle 25-vuotiaiden työllisyyden ja palkkasumman heikko kehitys ei siis johtanut nuorimman ikäryhmän työttömyyden poikkeuksellisen suureen kasvuun, mikä viittaa siihen, että tässä ikäryhmässä vähenivät erityisesti sivutoimiset työt.

Työttömyysetuuksien saajien määrä oli palautunut pandemiaa edeltäneelle tasolle vuoden 2021 loppuun mennessä, mutta huolestuttavaa on, että edelleen työttömänä olleet olivat olleet poikkeuksellisen pitkään työttömänä. Koska työllistyminen vaikeutuu työttömyyden pitkittyessä, riskinä on, että työttömyyden aleneminen hyytyy. Lomautusten laajamittainen käyttö on voinut vaikeuttaa työttömien työllistymismahdollisuuksia, kun työnantajat ensisijaisesti kutsuivat lomautettuja takaisin.

Työpaikan menetys näkyy palkkatuloissa vielä vuoden päästä

Työpaikan menetyksen jälkeisten kahden kuukauden aikana lomautettujen tulot putosivat keskimäärin runsaat 40 prosenttia ja työttömäksi jääneiden lähes 80 prosenttia. Sekä työttömäksi jääneillä että lomautetuilla palkkatulot alkoivat palautua pari kuukautta työpaikan menetyksen jälkeen, mutta keskimääräiset tulot olivat selvästi alemmat vielä vuotta myöhemmin. Vaikka lomautusjaksot olivat tyypillisesti varsin lyhyitä, noin joka toisella lomautetuista oli useampi kuin yksi lomautusjakso vuoden sisällä. Työttömäksi jääneillä tulojen kehitys oli työpaikan menetyksen jälkeen kuitenkin selvästi heikompaa kuin lomautetuilla. Useimmilla toimialoilla lomautettujen keskimääräiset palkkatulot palautuivat suhteellisen hyvin, mutta pahiten kärsineillä toimialoilla lomautettujen palkkatulot olivat vielä vuosi lomautuksen jälkeen selvästi alempana kuin ennen työpaikan menetystä. Tämä liittyy pitkittyneisiin tai toistuviin lomautusjaksoihin sekä myöhempään työttömyysjaksoihin.

Jos henkilöt jaetaan vuoden 2019 palkkatulojen mukaisiin luokkiin, havaitaan, että palkkatulot eivät juurikaan muuttuneet alimmassa kymmenyksessä vuonna 2020, kun taas ylemmissä luokissa palkkatulot laskivat suhteellisen tasaisesti. Vastaava ilmiö näkyy myös kotitalousten osalta, sillä kotitalouksien markkinatulo eli palkka- ja yrittäjätulot laskivat vähiten kotitalouksien alimmassa tulokymmenyksessä. Samaan aikaan työkuukaudet kuitenkin vähenivät erityisesti alimmissa palkkaluokissa, joten näissä luokissa keskimääräiset kuukausiansiot kasvoivat selvästi korona-aikana. Tämä viittaa siihen, että korona-aikana työmarkkinoilta poistui osa-aikaisia työntekijöitä alimmista palkkaryhmistä, mutta samojen palkkaluokkien jäljelle jääneiden työntekijöiden työtunnit kasvoivat vuonna 2020.

Hyvinvointivaltion suojaverkot kompensoivat valtaosan kotitalouksien tulonmenetyksistä. Mikrosimulointilaskelmien perusteella palkansaaja- ja yrittäjäkotitalouksien käytävissä olevat tulot laskivat koronavuonna keskimäärin 1,2 prosenttia, kun markkinatulo eli palkka- ja yrittäjätulot laskivat keskimäärin 2,6 prosenttia. Työttömyyttä tai lomautuksen kokeneissa palkansaajakotitalouksissa markkinatulojen lasku oli keski-

määrin 14,5 prosenttia ja käytettävissä olevien tulojen 4,7 prosenttia. Suurinta käytettävissä olevien tulojen lasku oli ylimmässä tulokymmenyksessä ja pienintä alimmassa tuloluokassa. Tarkastelluilla väliaikaisilla lakimuutoksilla (epidemiakorvaus toimeentulouessa ja työttömyysturvan työssäoloehdon lyhennys) ei ollut käytännössä vaikutusta työttömäksi jääneiden tai lomautettujen palkansaajakotitalouksien tulonmuodotukseen, vaan suurin osa markkinatulojen laskun kompensatiosta tapahtui automaattisesti verotuksen ja tulonsiirtojen kautta.

Vuonna 2020 työmarkkinatukea saaneiden yrittäjien markkinatulojen lasku oli keskimäärin 12,5 prosenttia ja käytettävissä olevien tulojen 4 prosenttia. Yrittäjien alimmassa tuloluokassa käytettävissä olevat tulot jopa kasvoivat mikrosimulointilaskelmien perusteella. Kaikissa muissa yrittäjien tuloluokissa käytettävissä olevat tulot laskevat. Markkinatulojen laskua kompensoi suurimmaksi osaksi väliaikainen lakimuutos, jonka turvin yrittäjät pääsivät keveämmin perustein työmarkkinatuen piiriin.

Koko väestön tasolla tuloeroja mitattiin muun muassa Gini-kertoimen ja pienituloisuusasteen avulla. Gini-kerroin saa sitä suuremman arvon mitä epätasaisemmin tulot ovat taloudessa jakautuneet ja on herkkä muutoksille tulojakauman keskiosissa. Pienituloisuusaste määriteltiin 60 prosentiksi mediaanitulosta koronaa edeltävän vuoden kotitalouden käytettävissä olevien tulojen mukaan. Koronakriisin ensimmäinen vuosi ei muuttanut merkittävästi käytettävissä olevien tulojen Gini-kerrointa. Markkinatulojen Gini sen sijaan kasvoi 1,8 prosenttiyksiköllä vuonna 2020 (lähtötilanne 52,09 prosenttia vuonna 2019). Suomen sosiaaliturvajärjestelmä ja kriisin aikaiset tilapäiset lainsäädäntömuutokset onnistuivat siis torjumaan kriisin tuloerojen kasvun suhteellisen hyvin Gini-kertoimella mitattuna. Kuitenkin pienituloisuusaste kasvoi noin yhdellä prosenttiyksiköllä. Osassa vertailumaita pienituloisuusaste kasvoi tätä enemmän, mutta runsaiden tilapäisten tukitoimien ansiosta tuloerot eivät Gini-kertoimella mitattuna näyttäisi kasvaneen. On kuitenkin hyvä pitää mielessä, että pitkällä aikavälillä kriisin tulonjaon vaikutukset voivat olla erilaisia, jos kriisi on syrjäyttänyt jonkin väestöryhmän pitkittyneeseen työttömyyteen.

Kokoontumisrajoitusten kiristyksillä vain vähäisiä vaikutuksia ansioihin

Kokoontumisrajoitusten vaikutuksia koskevassa analyysissä keskityttiin tarkastelemaan Lapin, Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Kainuun alueella työskenteleviä ihmisiä ja kokoontumisrajoitusten kiristämistä, joka toteutettiin suuressa osassa maata joulukuussa 2020. Kiristyneiden kokoontumisrajoitusten kohteeksi joutuneilla alueilla työskennelleiden tuloissa ei havaita keskimäärin muutosta suhteessa tausta-

ominaisuuksiltaan samankaltaiseen vertailuryhmään, jonka rajoitustilanteessa ei tapahtunut muutosta. Koe- ja kontrolliryhmien välillä ei myöskään havaita merkittävää eroa tautitilanteen kehityksessä ennen ja jälkeen lisärajoitusten käyttöönoton.

Kokoontumisrajoitusten vaikutuksessa ei ole havaittavissa tilastollisesti merkitseviä eroja sukupuolen, iän, koulutus- tai tulotason mukaan. Tulokset kuitenkin viittaavat siihen, että kokoontumisrajoitusten kiristämällä on voinut olla vaikutusta tietyillä toimialoilla. Tulojen laskua suhteessa vertailuryhmään havaitaan kaivostoiminnan ja lounahinnan sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnan aloilla, mutta näiden muutosten taustalla olevien tekijöiden selvittäminen vaatii vielä lisää työtä.

Analyyysin tulosten perusteella näyttää siis siltä, ettei kokoontumisrajoitusten kiristämällä loppuvuonna 2020 ollut merkittävää vaikutusta työmarkkinatulemien muutoksiin kyseisenä ajankohtana, vaan muutoksia selittävät pääasiassa muut tekijät. Rajatun fokuksensa vuoksi analyysimme tulosten pohjalta ei voida vetää pitkälle meneviä johtopäätöksiä rajoitustoimien hyödyistä ja haitoista. Jatkossa on syytä laajentaa tarkastelua voimakkuudeltaan, kohteeltaan ja ajoitukseltaan erilaisiin rajoitustoimiin sekä huomioida myös toimien vaikutukset epidemian torjunnassa.

Suomen toimet samansuuntaisia kuin muissa maissa

Länsimaissa tehdyt politiikkatoimenpiteet olivat monelta osin samantyyppisiä. Lähtökohtaisesti kansalaisten toimeentulo pyrittiin turvaamaan. Osin toimet myös erosivat toisistaan. Kaikissa maissa ei asetettu ulkonaliikkumiskieltoja, ja muutoinkin koronarajoitukset vaihtelivat maittain. Myös koronatukien kokoluokka vaihteli eri maiden välillä. Suomessa käytettiin verrattain vähän varoja tukitoimiin. Erot politiikkatoimissa selittävät oletettavasti osaltaan sitä, miksi pandemia sai tiettyjen maiden taloudet supistumaan merkittävästi muita enemmän. Pandemian vaikutuksen voimakkuutta selittävät kuitenkin myös maiden väliset erot, jotka vallitsivat jo ennen pandemiaa.

Suomen lomautusjärjestelmä ja yhteiskunnan tukiverkot lievensivät pandemiakriisin kielteisiä vaikutuksia. Monet maat, joissa vastaavia järjestelmiä ei ollut valmiina, pyrkivät tekemään vastaavanlaisia järjestelyjä pandemian ajaksi. Esimerkiksi Tanskassa valtio tuki suoraan vaikeuksiin joutuneiden yritysten työntekijöiden palkanmaksua koronakriisin aikana. Suomessakin esimerkiksi lomautusjärjestelmään tehtiin joitakin lisäjoustoja. Näyttäisi siltä, että Suomessa pandemian vaikutukset tulojakaumaan ovat olleet pieniä automaattisten vakauttajien takia. Muissakaan verrokkimaissa tuloerot eivät juurikaan kasvaneet, mutta tämä on vaatinut merkittäviä tilapäisiä tukitoimia.

Suurelta osin myös koronapandemian aikaiset yritystukimuodot olivat samankaltaisia eri maiden välillä, vaikka joitain erojakin oli. Lähtökohtaisesti kuitenkin yrityksiä pyrittiin tukemaan voimakkaasti. Suomessa käytössä ollut T&K-tuki ei ollut yleisesti käytössä verrokkimaissa, kun taas valtion takaamat edulliset lainat olivat selvästi yleisempi tukimuoto. Myös suora kustannustuki oli laajasti käytössä eri maissa.

Tutkimuskirjallisuuden perusteella etätyöskentelyn mahdollisuus selitti merkittävästi sitä, mitkä alat kärsivät pandemiasta ja mitkä eivät. Suomessa saattoi olla koko taloudenkin osalta paremmat lähtökohdat kohdata pandemia kuin monessa muussa maassa, jossa IT-infrastruktuuri ei ole yhtä kattava ja laadukas. Toimialarakenteiden erot näyttäisivät myös selittävän sitä, miksi esimerkiksi Etelä-Euroopan maissa talous supistui selvästi enemmän kuin Pohjois-Euroopan maissa. Etelä-Euroopan maissa majoitus- ja ravitsemistoiminnan osuus taloudesta on selvästi suurempi kuin Pohjois-Euroopan maissa. Pandemian aikana erityisesti tämän alan tuotanto romahti.

Johtopäätökset

Kaiken kaikkiaan Suomen talous selvisi koronapandemiasta suhteellisen vähäisin vaurioin verrattuna useimpiin muihin maihin. Osaltaan tätä selittää toimialarakenne. Suomen palvelusektori on suhteellisen pieni, ja turismin osuus taloudesta on selvästi vähäisempi kuin esimerkiksi Etelä-Euroopan maissa. Siksi Suomen talous on lähtökohtaisesti vähemmän haavoittuvainen koronapandemian tapaisille shokeille.

Olemassa olevat instituutiot osoittivat toimivuutensa ja helpottivat sopeutumista pandemiaoloihin. Sosiaaliturvajärjestelmä ja verotus onnistuivat estämään tuloerojen kasvun ainakin lyhyellä aikavälillä. Erot kotitalouksien käytettävissä olevissa tuloissa eivät kasvaneet ensimmäisenä koronavuotena, mutta pienituloisuusaste kasvoi noin prosenttiyksikön verran. Osassa vertailumaita pienituloisuusaste kasvoi tätä enemmän, mutta runsaiden tilapäisten tukitoimien ansiosta tuloerot eivät Gini-kertoimella mitattuna näyttäisi kasvaneen useimmissa muissa maissakaan.

Hyvinvointivaltion tukiverkot ja suomalainen lomautusjärjestelmä toimivat siis varsin hyvin koronakriisissä, eikä niissä ole akuutteja uudistustarpeita tulevia pandemiatilanteita varten. Tosin yrittäjien päästäminen työmarkkinatuelle oli tarpeellinen toimenpide ja siihen on syytä varautua tulevaisuudessakin, jos vastaavaan tilanteeseen ajaututaan.

Kokoontumisrajoitusten kiristäminen silloin, kun ne olivat jo osin voimassa, ei näyttäisi vaikuttaneen oleellisesti työttömyyden todennäköisyyteen tai keskiansioihin. Rajoitus-

ten vaikutuksia tulisi kuitenkin tutkia jatkossa tarkemmin. Vastaavan pandemian varalta olisi arvokasta tietää, millaiset rajoitukset ovat tehokkaita sekä taloudelliset että kansanterveydelliset vaikutukset yhtä aikaa huomioituna.

Lisätietoja:

Tutkimusprofessori **Tomi Kyyrä**, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, p. 0295 519 427, tomi.kyyra.fi, www.vatt.fi

Tutkimusjohtaja **Tuomo Suhonen**, Työn ja talouden tutkimus LABORE, p. 040 940 2916, tuomo.suhonen@labore.fi, www.labore.fi

Koronakriisin taloudellisten vaikutusten kohdentuminen -hanke on toteutettu osana valtioneuvoston vuoden 2021 selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanoa.

Hankkeen ohjausryhmän puheenjohtaja:

Pääsihteeri Pekka Sinko, pekka.sinko@gov.fi

Valtioneuvoston kanslia

Labore

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet